

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Förskoleklass Grundskola Fritidshem	Sverkerskolan Sysslomansgatan 34 018-727 64 48 sverkerskolan@ uppsala.se
Ansvarig för planen	Johanna Wallin rektor
Planens giltighetstid:	1 november 2017 – 31 oktober 2018

1. SYFTE OCH INNEHÅLL

Syftet med arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är att skydda elever mot kränkningar av deras värdighet. Planens funktion är att förebygga och förhindra att kränkningar förekommer genom att beskriva konkreta åtgärder och ha tydliga rutiner. Planen är en dokumentation av det arbete som bedrivs löpande samt utgångspunkt för uppföljning, utvärdering och utveckling. Planen är därmed en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Planen är även ett verktyg som vi använder då diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling uppstår i verksamheten. Den beskriver vilken arbetsgång som ska följas i sådana situationer samt hur utredningar och åtgärder ska dokumenteras och följas upp.

På Sverkerskolan är Plan mot diskriminering och kränkande behandling ett dokument som både elever och vuxna hänvisar till och använder sig av i den dagliga verksamheten.

Sverkerskolans plan hör ihop med och kompletteras av andra viktiga dokument och rutiner:

- En sammanställning av skolans värdegrundsarbete – från styrande principer via konkreta värdegrundsmål för varje årskurs till det konkreta arbetet i klassrummet – finns som en del av skolans utbildningsbeskrivning.
- Vissa konkreta mål och aktiviteter finns beskrivna i skolans verksamhetsplan.
- För ny personal och vikarier i verksamheten finns ett material som innehåller en sammanfattad beskrivning av arbetet med värdegrund, kränkningar och regler samt rutiner och skyldigheter för personal.
- Som komplement till det arbete som utförs utifrån föreliggande dokument bedrivs ett allomfattande elevhälsoarbete och detta finns beskrivet i en elevhälsoplan.
- För vårdnadshavare finns ett informationshäfte som bland annat innehåller sammanfattningar av arbetet med skolans värdegrund och likabehandlingsarbete.

2. FÖREGÅENDE ÅRS UTVÄRDERING

Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan. Utvärderingen i föregående års plan är utgångspunkten för den nya planen.

Åtgärderna i föregående års plan har i år inte gällt alla delar av verksamheten då vi har varit utspridda på flera ställen. Mycket av det vi har tänkt genomföra har genomförts. En del har inte varit aktuellt. Det framgår av utvärderingen som nedan görs punkt för punkt. Många åtgärder går det inte att mäta effekter av utan effektbeskrivningen utgörs delvis av en upplevelse.

Föregående periods åtgärder	Målet med åtgärden/önskvärd effekt	Effekt/hur blev det
Tydlig vuxennärvaro vid Sverkerskolans fotbollsplan. Att uppmuntras till samt lära schysst fotbollsspel via t ex organiserade fotbollsturneringar, kurser i språkbruk.	Ökad trygghet, färre konflikter och således ökad arbetsro, ökad upplevelse av delaktighet.	Årskurs 2 och 3 (läsår 16/17) har under vårt omlokaliseringsår haft tillgång till fotbollsplan. Dessa årskurser har samordnat reglerna för fotboll. Detta har gjorts tillsammans med eleverna. Vuxna har varit närvarande och också fungerat som domare vid spel vilket eleverna uppger att de uppskattat. Att minska antalet svordomar har varit i fokus. Vi har haft färre anmälda kränkningar i samband med fotbollsspelande jämfört med tidigare. Personalens upplevelse är att fotbollsspelet överlag har fungerat bättre. En oväntad faktor är att spelet fungerar bättre när planen är mindre i omfång. Det tar vi med oss inför ombyggnation av skolgården.
Att utveckla och förankra tydliga regler och rutiner för alla spel, lekar och övriga lekredskap såsom gungor och fotbollsspel.	Ökad trygghet, färre konflikter och således ökad arbetsro, ökad upplevelse av delaktighet.	Såväl elever som personal ger uttryck för att detta har varit positivt. Näst intill inga kränkingsanmälningar med koppling till dessa områden har gjorts, och de omnämns inte av elever som särskilt problematiska, vilket är en positiv utveckling från föregående läsår (15/16).

Föregående periods åtgärder	Målet med åtgärden/önskvärd effekt	Effekt/hur blev det
Att skapa och implementera gemensamma rutiner för när en elev börjar på Sverkerskolan efter start i förskoleklass.	Tydlighet och likvärdighet, trygg skolstart, ökad integrering, ökad upplevelse av trivsel samt trygghet.	Rutinerna har tagits fram och delar av dem har varit i effekt under läsåret. I kamratkartläggningen framkommer att nya elever väljs i större utsträckning redan under terminen efter skolstart.
Genomföra policyändring: att inom skolans ramar enbart bjuda in till kalas oberoende av kön.	Ökad trygghet, mindre stress, färre småkonflikter, minskad upplevelse av exkludering, ökad arbetsro.	Denna förändring har mottagits väl av elever och vårdnadshavare. Det nämns särskilt i utvärderingen med eleverna att de tycker att det är mycket bättre att inte göra skillnad på kön i detta. Det är för tidigt att säga om det har påverkat trygghet och arbetsro men förändringen är trots allt uppskattad. Vi har inte haft någon som anger exkluderingskänsla i förhållande till detta i år och inte heller något kränkingsärende.
Att utveckla gemensamma tillvägagångssätt vid hantering av våra mätinstrument vid kartläggning och utvärdering.	Att öka mätinstrumentens giltighet och tillförlitlighet.	Vi upplever enkätresultaten som betydligt mer representativa för elevernas uppfattning i år. Ingen klass har svarat i sista minuten och under stress såsom det blev förra året.

3. UNDERSÖKNING AV RISKER

Syftet med undersökningen är att upptäcka om det förekommer diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling samt eventuella risker för diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling och andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten. De problem- och riskområden som identifieras i verksamheten ligger till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras. Undersökningen omfattar såväl förekomsten av diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling som en översyn av den egna organisationen på såväl individ-, grupp- och verksamhetsnivå.

3.1. Redovisning av undersökningens genomförande

Undersökningen har genomförts enligt instruktionshäftet *Planarbete – arbete mot ny likabehandlingsplan på Sverkerskolan*.

I instruktionen ingår under vårterminen genomförande av trivselenkät med alla elever samt kamratkartläggning i alla årskurser. Eleverna utvärderar i klass med sin lärare föregående års plan enligt särskild mall. Underlaget behandlas sedan på arbetslagsmöte. Hela arbetslagen går då igenom ett antal analysfrågor där diskrimineringsgrunderna, kränkningar och samtliga på skolan genomförda kartläggningar ingår som analysunderlag. Eftersom fritids ingår i samtliga arbetslag finns ett integrerat fritidsperspektiv. Fritidshemmets personal går även igenom en fritidsenkät i sin utvecklingsgrupp. Vårdnadshavarnas synpunkter fångas upp – förutom i samband med den vardagliga interaktionen med skolans personal – genom frågor på utvecklingssamtalen. I år har vi även haft Skolinspektionens enkät som underlag där vårdnadshavare har svarat på frågor som rör elevernas trivsel och trygghet.

Under höstterminen genomförs återigen kamratkartläggning samt endera kartläggning med trygghetsvandring eller modifierad variant av husmodellen (olika i olika årskurser). Detta underlag kopplas ihop med vårterminens utvärdering i en ytterligare analys i arbetslaget där bland annat eventuella förändringar jämfört med föregående läsår uppmärksammas.

Likabehandlingsgruppen har genomfört en förberedelsedag för att uppdatera instruktion och underlag samt två analys- och arbetsdagar kring planen. Under analysdagarna har likabehandlingsgruppen tillsammans med delar av elevhälsoteamet jämfört och analyserat arbetslagens underlag. Strukturerad jämförande analys av skolans kränkingsärenden har varit en viktig del.

3.2. Områden som berörts i undersökningen

Samtliga diskrimineringsgrunder har berörts i utvärderingarna och kartläggningarna samt i arbetslagens analys och på analysdagar. Kränkande behandling har berörts genom kartläggning av anmälda ärenden.

3.3. Redovisning av undersökningens resultat

I vårens utvärderingar framgick att nästan alla elever är trygga och trivs bra eller mycket bra på Sverkerskolan, avseende såväl lektioner som raster och fritidstid. I Skolinspektionens skolenkät till vårdnadshavare med barn i årskurs F-3 samt i kommunens fritidsenkät ligger Sverkerskolans resultat högt över kommungenomsnittet på samtliga frågor och Sverkerskolans egna resultat har ökat jämfört med föregående år. Avvikande för skolan och för läsåret 16/17 är att Skolinspektionens skolenkät till vårdnadshavare i förskoleklasserna (som genomfördes under senare delen av höstterminen -16) visade sämre resultat genomgående på alla frågor – oavsett av trygghets- eller inlärningsart – jämfört med andra klasser på skolan och hur resultaten brukar se ut i förskoleklasserna samt jämfört med andra skolor. På förekommen anledning intensifierades värdegrundsarbetet på såväl individ- som grupp- och organisationsnivå, och under vårterminens utvecklingssamtal uttrycktes mycket större nöjdhet i alla avseenden hos vårdnadshavarna.

Skolans tillfälliga omlokalisering på grund av ombyggnation under föregående läsår har inneburit utmaningar av olika slag för samtliga arbetslag. I utvärderingarna framkommer inte indikationer om att omlokaliseringen har gett långvariga negativa effekter.

Vid kartläggningar och utvärderingar med eleverna kring diskrimineringsgrunderna framkom generellt få utsagor om risker för eller faktiska kränkningar utifrån diskrimineringsgrunderna. Tio elever (uteslutande flickor) uppgav att de upplevt orättvisor relaterade till kön, exempelvis att de inte fått vara med i leksammanhang eller att de fått höra nedsättande kommentarer om sitt utseende eller sina förmågor. Fem elever angav att de mött nedsättande kommentarer på grund av etnisk tillhörighet och lika många utifrån diskrimineringsgrunden ålder. Två elever uttryckte upplevda orättvisor utifrån könsidentitet och könsuttryck¹ då de fått kommentarer om sin klädsel, och två elever uppgav att de mött retsamma kommentarer på grund av sin religion eller annan trosuppfattning. En elev angav orättvisa utifrån funktionsvariation då specialkosten utifrån allergier ibland inte anses lika vällagad och god som den vanliga maten.

Resultat av arbetslagens utvärderingar och kartläggningar

Fritidshem läsår 16-17

Trivseln och tryggheten förefaller utifrån utvärderingarna hög vid de olika avdelningarna av fritidshemmet. Eleverna uppger i trivselenkäten att det finns vuxna att prata med och aktiviteter som stimulerar till nytt lärande. Det framkommer att elevernas upplevelse av delaktighet är hög på fritids. En viss spridning gällande upplevd trivsel finns dock mellan klasser och årskurser i elevernas utvärdering av året, då vissa uppger att elever gör elaka saker mot varandra utan att vuxna på skolan antingen ser eller gör något åt det.

¹ På Sverkerskolan väljer vi att följa DO:s användning av begreppen "könsidentitet" och "könsuttryck" istället för Diskrimineringslagens "könsöverskridande identitet eller uttryck", då vi håller med DO om att "lagens begrepp ("könsöverskridande") riskerar att befästa en bild av att personer som omfattas av skyddet mot diskriminering är avvikare". (<http://www.do.se/om-diskriminering/skyddade-diskrimineringsgrunder/konsidentitet-och-konsuttryck-som-diskrimineringsgrund/>)

Förskoleklass läsår 16-17

Trivseln och tryggheten i förskoleklasserna kan sammanfattas som god, vårens olika mätningar med elever och vårdnadshavare samt personals utvärderingar antyder tydligt det. Betoningen på arbetet under året har varit god samvaro. Förskoleklasserna har arbetat aktivt med värdegrunden, hur vi är mot varandra, gruppregler, lekens samspel etc. Konkret har klasserna exempelvis arbetat med förutbestämda lekkamrater samt diskuterat värdegrundsfrågor i samband med litteraturläsning och eleverna har uttryckt sig positivt kring arbetet.

Årskurs 1 läsår 16-17

Utifrån trivselenkät, utvecklingssamtal, kamratkartläggning och det relativt låga antalet kränkingsärenden (lägst bland årskurserna) kan sägas att det är hög trygghet och trivsel i årskursen. Detta är även något som personal på plats upplever, de uppger att eleverna uppvisar stor empati och förståelse för varandras olikheter. Eleverna har uppskattat det värdegrundsarbete som gjorts. De delar eleverna lyfter fram som extra viktiga är de aktiviteter som syftar till att stärka relationerna till annan personal än de vuxna som finns i det egna arbetslaget, exempelvis personalbingo och personalpresentation.

Årskurs 2 läsår 16-17

I årskurs 2 kan trivseln och tryggheten bland eleverna beskrivas som god. Få elever anger i trivselenkäten, Unikum och under utvecklingssamtal att de är ledsna över saker som har hänt eller att de blivit utsatta för orättvisor kopplat till diskrimineringsgrunderna. Återkommande i trivselenkäten är att flera elever själva uppger att de tycker att det ser ut som om att alla trivs på skolan och att alla elever verkar må bra. Eleverna har få tips på hur Sverkerskolan skulle kunna bli bättre då de redan anser att många trivs. De värdesätter arbetet kring de främjande och förebyggande åtgärderna och uppger att alla ordningsregler i stort sett är bra.

Årskurs 3 läsår 16-17

Under utvärderingsarbetet med eleverna i årskurs 3 framkommer att de flesta elever trivs och känner sig trygga i skolan. En liten andel av eleverna har nämnt upplevd otrygghet i relation till personal i andra arbetslag. Andra synpunkter från elever är att diskrimineringsgrunderna bör diskuteras mer ingående i klasserna och att grunderna bör finnas synliga i skolans lokaler, då flertalet önskar mer kunskap om dem.

4. ANALYS AV ORSAKER (STEG 2)

Vi har, utifrån utvärderingar och kartläggningar, förstått att vissa nya frågor kring diskrimineringsgrunderna har visat sig svåra för eleverna att förstå och resonera kring. Dels inkom få svar om risk för eller faktisk diskriminering och dels uttryckte elever själva i utvärderingsarbetet att de tyckte att det var svårt att greppa. Eftersom vi dessutom arbetade mer aktivt och riktat kring diskrimineringsgrunderna än tidigare läsår – och således själva var i en lärandefas – är det naturligt att eleverna inte greppat allt helt. Här finns alltså viktig utvecklingspotential.

Analys av avvikande resultat

Vårdnadshavare till förskoleklassbarn kan tänkas ha generellt högre känslighet då deras barn lämnar förskolan för skolans värld och då det i regel är ny miljö, ny verksamhetsform och nya vuxna som de möter. Att just förskoleklassernas vårdnadshavarenkät svar var så mycket lägre än andra klassers förra höstterminen, kan ha med den tillfälliga omlokaliseringen att göra.

Analys av närvaro

Vi har i arbetslagen, och därefter på skolövergripande plan, genomfört en grundlig analys av elevernas närvaro och jämfört med bland annat uttryckt upplevd trivsel och trygghet samt kamratrelationella aspekter. Vi har inte kunnat urskilja några mönster för att hög frånvaro kan kopplas till sämre trivsel och trygghet. Inte heller har vi i denna analysprocess sett något samband mellan trivsel och trygghet och att eleven börjat senare än skolstart i förskoleklass på Sverkerskolan. I och med denna analysprocess har vi utarbetat ett mätverktyg för analys av närvaro och frånvaro i relation till olika parametrar, vilket går att använda både på individ- och gruppnivå. Detta bland annat för att öka möjligheten att fånga upp potentiella risker för eller faktiska fall av diskriminering eller kränkande behandling.

Analys av kränkningsärenden

Föregående läsårs kränkningsärenden har använts som utgångspunkt för mer noggrann undersökning. Ärendena har systematiskt analyserats utifrån en rad olika faktorer såsom när, var och hur kränkningarna skett samt utifrån diskrimineringsgrunderna.

På Sverkerskolan har vi låg tröskel gällande vilka situationer vi anmäler, då vi tror att det bäst garanterar rättssäkerheten eftersom en utredning kräver av oss att vara systematiska i vårt tillvägagångssätt vid hanteringen av en potentiellt kränkande händelse.

Föregående läsårs anmälningar, totalt 75 stycken, är jämnt fördelade på höst- respektive vårtermin och inget mönster avseende veckodag eller tidpunkt på dagen kan skönjas. En minoritet av händelserna har inträffat under fritidstid. Det framgår att kränkningar i högre utsträckning förekommer under förflyttningar eller raster och främst i skolans trapphus och korridorer än exempelvis i omklädningsrum eller på lektionstid i klassrum, något som stämmer överens med tidigare års resultat. Dessa miljöer är att betraktas som riskaspekter i kränkningssammanhang. En anledning kan vara att trängsel uppstår vid rörelser mellan klassrum, lektioner och raster. För elever som har svårt med detta kan aktivitetsbyten och otydligheter i förhållningssätt fungera som triggers och det är särskilt i dessa situationer som vi sett att kränkningar uppstått, vilket ställer fortsatta krav på oss att skapa goda lärmiljöer för alla.

Ungefärligen jämnt fördelat är anmälningar som handlar om kommentarer kring elevers upplevda olikheter, såsom hudfärg, utseende, färdigheter samt beteende, och händelser av fysisk karaktär – någon har kastat grus, klämt fingrarna i dörren, blivit knuffad, fått en spark etc. Sex kränkingsanmälningar utifrån diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet har gjorts och två kränkingsanmälningar berör diskrimineringsgrunden kön. I samtliga fall har negativa kommentarer kring utseende uttalats.

I de allra flesta fall av de inkomna kränkingsanmälningarna är det en pojke som har utsatt elev eller elever för något negativt. Endast i tio ärenden förekommer en flicka som den som utsatt någon annan och i fem av dessa fall har flickan agerat tillsammans med någon annan eller några andra – i alla utom ett minst en pojke. Även av de elever som blivit utsatta för kränkande behandling är pojkarna i övervägande majoritet (75%).

Allra oftast har anmälningarna gällt en separat händelse och avslut har kunnat göras via åtgärder av steg 1 i åtgärdstrappan (se 6.4). I några fall har det handlat om flera kränkningar. Då har fler åtgärder satts in och handlingsplaner enligt steg 2 upprättats, vilket har gett resultat. Åtgärder enligt steg 3 har aldrig behövt vidtas. Några av anmälningarna i årskurs 3 rörde kränkningar som har ägt rum på internet, något som inte förekom läsåret innan. I årskursen utfördes därför under läsåret ett intensifierat värdegrundsarbete gällande internet, något som eleverna också nämner som positivt i utvärderingen.

Frånvaro av relation som risk

Vi har identifierat att när vuxna och barn inte känner varandra så bra kan det utgöra risker både vad gäller elevers grad av upplevd trivsel och trygghet likväl som risk för faktiska kränkningar. Detta gäller både i relation till andra elever samt vuxna på skolan. Vi har framförallt noterat att vissa kränkingsanmälningar innehåller visst främlingskap mellan de involverade eleverna t.ex. att man går i olika årskurser.

Tillmälen med anspelningar på etnisk tillhörighet har förekommit i några fall. Utifrån insamlad data ser vi att det å ena sidan kan förekomma när eleverna känner varandra relativt bra men blir osams, men också när de inte känner varandra. Detta kan antyda orsaksförklaringar baserat på dels nyfikenhet eller rädsla och dels intolerans. I de yngre åldrarna är det inte alltid att en tydlig avsikt att sårå finns formulerad, men en fråga, ett påstående eller en handling kan ändå upplevas så av den andra parten.

Under vårens utvärderingar framkom att flera elever i olika årskurser upplevt otrygghet i relation till personal i andra arbetslag. Denna synpunkt förefaller mer framträdande än tidigare läsår. Vi tror att anledningen till dessa upplevelser delvis beror på förra läsårets uppdelning av skolan i tre enheter och därigenom färre faktiska möten mellan årskurserna (fadderiets successiva frånfall under förra läsåret är ett exempel). Därigenom har eleverna generellt sett inte haft samma möjlighet som andra läsår att utveckla nära relationer till personal i andra årskurser än den egna.

Utifrån detta resonemang blir behovet av intensifierat relationsskapande mellan elever och mellan elever och personal i olika årskurser tydligt.

5. ÅTGÄRDER (STEG 3)

Mot bakgrund av föregående års utvärdering, undersökningen (steg 1) och analysen (steg 2) ska de förebyggande och främjade åtgärder som skäligen kan krävas vidtas. Syftet är att avvärja risker för diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling. Åtgärderna tar sikte på att minimera risken för diskriminering och kränkande behandling m.m. och utgår från identifierade riskfaktorer. De konkreta åtgärder som planeras utgår från den undersökning som gjorts.

Nya främjande och förebyggande insatser införlivas i skolans systematiska kvalitetsarbete. De flesta tydliggörs i dokumentet *Sverkerskolans värdegrundsarbete*. Många mindre insatser planeras, utvärderas och justeras således genom revidering av det dokumentet som görs löpande under året. Exempel på detta är fortsatt kontinuerlig utvärdering och eventuell justering av rastaktiviteter såsom organiserade rastlekar och av rastvärdssystemet utifrån bl.a. principen om att vara på rätt plats vid rätt tillfälle, samt fortsatt arbete med att stötta eleverna i att gå till en vuxen om något tråkigt händer under skoltid. Det intensifierade relationsskapandet på skolan hör generellt till värdegrundsarbetet och kommer att fokuseras under läsåret, tillsammans med fokuseringen på likheter och det som förenar istället för skiljer oss åt, för att verka för mindre främlingskap och starkare relationella förankringar.

Utifrån utvärderingarna av föregående läsårs förebyggande insatser omnämns två processer som fortsatt angelägna i flera arbetslag. Personal framhåller vikten av att bibehålla den inslagna vägen att utveckla och förankra tydliga regler kring lekar och lekredskap, samt att vidmakthålla de nyligt justerade tillvägagångssätten vid kartläggning och utvärdering för att öka undersökningarnas giltighet och tillförlitlighet.

Inför höstens återflytt till en gemensam skoladress tar vi med oss en medvetenhet om att möta elevers potentiella osäkerhet inför det större formatet med exempelvis större skolgård som ska delas med elever från andra årskurser, såväl som att möta äldre elevers funderingar kring hur de ska förhålla sig till yngre elever och uppmuntra dem att på bästa sätt förvalta rollen som äldst på skolan. Även riskområdet "förflyttningstrymmen" är med i utformningen av verksamheten i vår nyrenoverade skola.

5.1. Konkreta åtgärder utifrån årets undersökning och utvärderingen av föregående års plan

Åtgärd	V.hetsform	Mål att uppnå/önskvärd effekt	Ansvar/person	Tidsplan	Uppföljning när och hur
Återupptagande samt vidareutvecklande av fadderiverksamheten. Beskriva fadderiverksamheten i <i>Sverkerskolans värdegrundsarbete</i> .	Förskoleklass Skola Fritidshem	Ökat relationsskapande mellan elever i olika årskurser samt mellan elever och personal i olika arbetslag. Färre svar än föregående läsår om att inte känna/känna sig trygg med elever och personal i andra årskurser. Positiva kommentarer från elever och personal om fadderiet.	Arbetslagen Rektor Idrottslärare Utvecklingsgrupper	Påbörjas ht-17 .	Inför sportlov, påsklov samt skolslut vt-18.
Internetanvändning införlivas i skolans praktiska värdegrundsarbete med eleverna, och registreras helst i progressionsform i måldokumentet, och föregående års upplägg kring internet vid tvåornas föräldramöten utvärderas och eventuellt justeras.	Förskoleklass Skola Fritidshem	Att elever inte beskriver sig otrygga på nätet. Att få eller inga trakasserier eller kränkande behandlingar på nätet förekommer. Att elever vet hur de ska gå tillväga om kränkning på nätet sker.	Likabeh.grupp Arbetslagen Likabeh.grupp Likabeh.repr. Arbetslagen	Utarbetas ht-17 och implementeras vt-18. Görs vt 18	Avstämning vid terminssluten läsåret 17/18. Likabeh.representanter för info mellan arbetslag och likabeh.grupp i slutet av vt-18.
Normkritiskt och normkreativt granska skolans material, strukturer och förhållningssätt.	Förskoleklass Skola Fritidshem	Ökad medvetenhet hos personal och elever. Färre kommentarer om upplevd otrygghet hos elever kopplade till diskrimineringsgrunderna.	Likabeh.grupp Kurator Arbetslagen Rektor	Påbörjas ht-17.	I utvärderingarna vt-18. Personal utvärderar i maj/juni -18.

6. ATT UPPTÄCKA, ANMÄLA OCH ÅTGÄRDA DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Se Utbildningsförvaltningens rutin [Utbildningsförvaltningens rutin](#) för anmälan och handläggning av kränkande behandling samt definitioner och begrepp i [Skolverkets Allmänna råd](#).

6.2. Rutiner – information till barn, elever och vårdnadshavare om hur de ska anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

När det inträffat negativa händelser mellan elever ska de eller vårdnadshavaren i första hand vända sig till den berörda personalen som har/kan ha kännedom om händelsen. Det går bra att prata direkt med hen eller maila. På skolans hemsida finns också en webbanmälan. Om vårdnadshavare väljer att anmäla via den, önskar vi att *även* berörd personal informeras om händelsen.

6.3. Rutiner för personalens respektive chefs skyldighet att anmäla

Om eleven upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering är personalen som får kännedom om det skyldig att anmäla det till rektor. Anmälan sker via ett formulär som finns på kommunens internsida, på skolans gemensamma internsida (som enbart personalen når) samt finns i pappersform på expeditionen. Rektor är i sin tur skyldig att anmäla kränkningen till vår huvudman Utbildningsförvaltningen. När rektor fått anmälan om kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering utser denne någon/några att utreda händelsen.

6.4. Rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation avseende diskriminering och kränkande behandling

Vid utredning och åtgärder av negativa händelser eller kränkande behandling mellan elever arbetar vi i tre steg:

Steg 1:

- Berörd pedagog har samtal med berörda elever där händelsen kartläggs. Samtalen mynnar ut i en överenskommelse om ett framtida förhållningssätt mot varandra för att upprepning inte ska ske. Om händelsen är diskriminerande eller kränkande och ännu inte anmäld till rektor görs det.
- Berörda vårdnadshavare informeras.
- Personal som behöver kännedom om det inträffade informeras (till exempel arbetslaget).
- Uppföljning sker inom en vecka.
- Samtalen i samband med utredning och åtgärder dokumenteras. Vid utredningens slut skickas den till rektor som bokför den i kommunens interna datasystem.

Steg 2 – om de negativa händelserna eller kränkningarna ändå fortsätter:

- Berörd pedagog informerar klassläraren, vårdnadshavare och rektor samt anmäler till Lika-behandlingsgruppen.
- I samarbete med Likabehandlingsgruppen analyserar berörd pedagog, klassläraren och arbetslaget nuläget och upprättar en handlingsplan för personalen att arbeta efter. Handlingsplanen, som delges arbetslaget, ska överväga åtgärder på individ-, grupp- och organisationsnivå. Arbetet riktas mot att upptäcka, kartlägga och åtgärda samband, normer, strukturer och förhållanden som kan ha påverkat utvecklingen.
- Likabehandlingsgruppen har uppföljningssamtal med berörda elever inom en vecka och, beroende på karaktären, även efter två eller tre veckor.
- Återkoppling till vårdnadshavare sker.
- Likabehandlingsgruppens utredning och åtgärder dokumenteras och delges rektor.

Steg 3 – om kränkningarna trots ovanstående åtgärder fortsätter:

- Skolan kallar berörd pedagog, klassläraren, Likabehandlingsgruppen och den kränkande elevens vårdnadshavare till ett möte där ytterligare åtgärder som t ex samtal, upprättande av åtgärdsprogram eller disciplinära åtgärder kan bli aktuella. Det kan också vara aktuellt att anmäla till andra myndigheter som polis, socialtjänst och/eller arbetsmiljöverket.
- Möten protokollförs.

6.5. Rutin när personal har kränkt elever

När personal har diskriminerat eller kränkt elev:

- Anmälan görs direkt till rektor. Rektor, eller den rektorn utser, utreder om kränkning skett genom bland annat enskilda samtal med berörda parter. Rektor tar beslut om eventuella åtgärder som exempelvis kan innebära överenskommelser mellan parterna. Samtalen dokumenteras.
- Kontakt med elevens vårdnadshavare.
- Samtalen följs upp inom en vecka.
- Om kränkande behandling bedöms ha skett kontaktar rektor skolchef och HR Center (personalavdelningen). Utifrån ärendets art tas det upp för bedömning av eventuella arbetsrättsliga åtgärder. Om det blir aktuellt med disciplinära åtgärder kontaktas facklig organisation först.

6.6. Rutin för revidering av periodens plan och fastställande av nästkommande plan

Arbetet med ny *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* påbörjas med utvärdering av innevarande läsårs plan. Det görs under våren då även ny kartläggning påbörjas med trivselenkäten, fritidsenkäten och samtal i arbetslagen. Utvärderingen i form av samtal vid elevernas utvecklings-samtal görs fortlöpande. Arbetet med ny plan fortsätter sedan i början av höstterminen med Husmodellen, översyn av elevernas kamratskap samt översyn och analys av incidentrapporterna. Utvärderingen och kartläggningen är grunden till en ny plan som gäller från 1 november 2018.

7. DELAKTIGHET I ÅRETS ARBETE

7.2. Beskriv hur barnen/eleverna ska medverka i det främjande och förebyggande arbetet

Vi säkerställer elevernas delaktighet i det främjande och förebyggande arbetet genom att ge dem möjligheter att framföra synpunkter och komma med förslag på åtgärder. Det sker fortlöpande i olika former av utvärderingar och samtal samt i trivselenkäten, genom Husmodellen och vid elevernas utvecklingssamtal. Skolans elevaktiva råd är också mycket viktiga elevdemokratiska forum där frågor om trygghet och trivsel lyfts.

7.3. Beskriv hur personalen ska medverka i det främjande och förebyggande arbetet

Personalen medverkar i det främjande och förebyggande arbetet via det skolgemensamma likabehandlingsarbetet/värdegrundsarbetet, men även via arbetslagen. Där planeras, genomförs och utvärderas aktiviteter och teman efter respektive elevgrupp. Varje arbetslag har en representant i likabehandlingsgruppen som fungerar som länk mellan gruppen och arbetslaget. Exempel på fortlöpande värdegrundsarbete i arbetslagen är fadderverksamhet.

8. ATT GÖRA PLANEN KÄND – FÖRANKRING

Eleverna

Likabehandlingsgruppen presenterar årets *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* för alla elever. Det görs muntligt i samband med att gruppen går runt i klasserna, genom ett bildspel eller dylikt som pedagogerna visar i klasserna samt via en mer lättläst *elevversion* av planen. Pedagogerna ska också visa planen för eleverna och diskutera den med dem. De ska även visa skolans hemsida för eleverna där planen finns samt uppmuntra dem att själva besöka hemsidan.

Vårdnadshavarna

Planen görs känd via Skolrådet, föräldramöten och elevernas utvecklingssamtal. Vårdnadshavarna informeras om att en ny plan finns via Unikum.

Personalen – alla som är verksamma inom utbildningen

Personalen ska läsa och diskutera planen i arbetslaget där den ska vara en stående punkt vid arbetslagsmöten. Arbetslagsledaren och likabehandlingsgruppens representant har ett särskilt ansvar för att initiera samtal och fånga upp frågor. Vid arbetslagsmöten ska planen konkretiseras via förebyggande och främjande aktiviteter, men även i det åtgärdande arbetet. Vikarier får information om planen via en sammanfattning som ges vid ankomst till skolan.